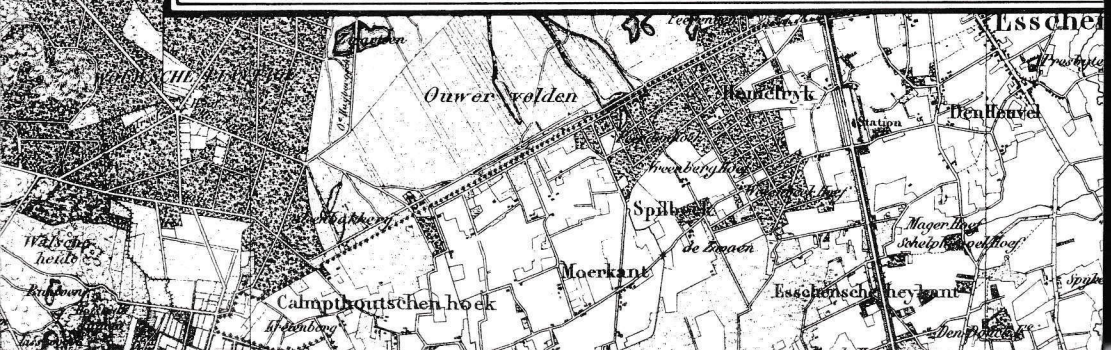

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

1/2-'99

Van prentjes en santjes

Kinderprentjes

Bidprentjes voor kinderen kwamen pas veel later in zwang, dan die voor volwassenen. Ze vertonen een aantal opvallende verschillen met prentjes van volwassenen.

Op de eerste plaats is de kleur van de rouwrand bijna nooit zwart, maar blauw, of er is zelfs helemaal geen rouwrand. Daarnaast zijn de afbeeldingen op de voorzijde bijna altijd in de kleuren blauw en geel. Tenslotte is de tekst op het prentje vaak in de vorm van een gedichtje. Die gedichtjes en bemoedigende woorden vervangen meestal de psalmen en de teksten uit de bijbel.

Een aantal van de prentjes die we hier bespreken vertoont genoemde kenmerken en komt ook uit dezelfde serie van *Ars Catholica* uit Leiden.

Op het prentje van **Martinus Antonius Franciscus Ansems** komt nog wel de stevige zwarte rouwrand voor, maar aan de voorzijde staat een vierkleurenafbeelding van een engel met rode rozen, palmtakken en een blauwe bloemenkrans. Daaronder de opbeurende tekst: „Ik zal U wederzien.”

Op de achterzijde vinden we naast de geboortedatum, 29 oktober 1898 en de overlijdensdatum, 2 februari 1909 een gedichtje voor de tienjarige Martien. Dat gedichtje moet welhaast speciaal voor de jongen geschreven zijn, want zowel het woord Martien als “Lichtemis” (2 februari) zijn in de rijmtekst opgenomen. Dit persoonlijk tintje geeft aan het prentje iets heel bijzonders, omdat dit, zeker in het begin van deze eeuw, nog geen gewoonte was.

Dezelfde familie werd later getroffen door opnieuw zo'n smartelijk verlies. Bij dit artikel opgenomen het prentje van **Henricus Wilhelmus Joannes Gerritsen** zoontje van Joannes Laurentius Gerritsen en Maria Antoinetta Ansems. Hun zoontje werd geboren op 23 november 1927 en overleed, slechts 15 maanden oud op 12 maart 1929. De voorzijde toont de reeds

Ik zal U wederzien.

TOT NAGEDACHTENIS VAN ONS
DIERBAAR ZOONTJE,
**MARTINUS ANTONIUS
FRANCISCUS ANSENS,**
geboren te Wouw 29 Oct. 1898, overleden
2 Febr. 1909.

I

God heeft hem ons ontnomen
Onzen, goeden MARTIN.
De dag die was gekomen
Om hem niet meer te zien.

II

God vroeg ons, heel zijn leven,
Zijn vleesch, zijn bloed, zijn Ziel.
Wij, w' offren hem, en geven
Daar het den Heer beviel.

III

Na lang geduldig lijden
De dag van Lichteis,
Moest 't jonksken van ons schelden
Wijl 't ginder beter is.

IV

Vaarwel dan, lieve jongen
Tot weerziens nog 'n keer,
Daar boven maar gezongen
Den lof van Uwen Heer.

Zoot hart van Jezus wees hem genadig
Heilige Maria en Joseph bid voor hem.

A. C. van Ravels, koster, Wouw.

De voor- en achterkant van het prentje van Martinus Ansens.

De Engelen hebben de bloem geplukt en
overgeplaatst in het Paradijs. (H. Aloysius)

CODVRUCHTIG AANDENKEN
aan

Henricus, Wilhelmus, Joannes,
geliefd kindje van Joannes Laurentius Ger-
ritsen en Maria Antoinetta Aerns, geboren
te Wouw 23 November 1977 en aldaar over-
leden 12 Maart 1929.

Kort geleefd is kort geleden;
Vroeg van de aarde is vroeg bij God!
Onverstoorbre hemelvreugde
Is in eeuwigheid mijn lot.
Dierbare ouders, waarom treuren
Bij het scheiden van uw kind?
Veel kon mij uw liefde geven,
Niet, wat 'k in den hemel vind!
Eng'len zijn mijn speelgenooten;
Smart of liiden ken ik niet,
Wijl men God hier in zijn glorie
Ongedekt van aanschijn ziet.
Ouders, komt toch bij ons wonen
Brengt mij liefste zusje mee;
Wat betekent al het aardsche?
Hier alleen is rust en vrêe.

P. v. Sundert R. K. Koster Wouw

TOT GEDACHTENIS AAN

Catharina Johanna Maria

dochtertje van

**HENRI HERMAN ANDRIES
SIEBELINK**

en

ADRIANA HELENA ROMME

geboren te Wouw 23 October 1930 en
overleden aldaar 19 Maart 1932.

Hoe zijt gij ons ontvlucht,
Gij kleine troostverschafer;
De blijdschap van ons huis,
Het licht van onze baan?
Hoe zijt gij ons ontroofd;
Wie, onbarmhartig, gaf er
Uw ijdel wiegskên ons
Te vinden ledig staan?

O God, Gij zijt te goed,
Opdat men 't U zou wijten;
O Vader, duizendmaal
Gezegend zij Uw Naam.
Maar, zind ons sterkte toe,
En, om den plicht te kwijten
Der christne droefheid, maak
Ons lijdend hart bekwaam!

P. v. Sundert, R. K. Koster, Wouw.

De prentjes van Henricus Wilhelmus Gerritsen en Catharina Johanna Maria Siebelink.

besproken typische afbeelding van ACL, met eronder de tekst 'Laat de kinderkens tot mij komen'. De teksten op de achterzijde zijn duidelijk geïnspireerd op het jonge leven wat is afgebroken:

"Kort geleefd is kort geleden: vroeg van de aarde is vroeg bij god. Onverstoorbare hemelvreugde is in eeuwigheid mijn lot." En zo gaat het rijmsel nog twee coupletten verder, tot op het eind zelfs een aansporing volgt om ook maar dood te gaan: "Ouders, komt toch bij ons wonen; brengt mijn liefste zusje mee; wat beteekent als het aardsche, hier alleen is rust en vrêe."

Ook het prentje van **Catharina Johanna Maria Siebelink** vertoont op de voorzijde een afbeelding van Herman Walstra van de ACL en ook dit is in de kleuren blauw en geel uitgevoerd. De rouwrand is blauw. Het dochttertje is geboren op 23 oktober 1930 en op 19 maart 1932 overleden. Het gedicht is hier in twee strofen verdeeld en min of meer van dezelfde strekking.

Iets anders van uitvoering is het bidprentje van **Cornelia Catharina de Weert**, dochttertje van Antoon de Weert en Joanna Antonetta Schuurbijs. Zij werd in Steenberg en geboren op 15 juni 1926 en overleed te Moerstraten op 7 januari 1928. Het prentje is wat groter, dan bij kinderprentjes gebruikelijk was. De afbeelding op de voorzijde is niet in kleur; het is een gravure, waarbij een slapend kindjes door een engel wordt meegenomen. De tekst eronder luidt: Wij zullen samen den Hemel bewonen. De tekst op de achterzijde bestaat weer uit een gedichtje, ditmaal in vier strofen verdeeld.

Het bidprentje van **Petronella van de Kastele** bevat op de voorzijde een foto. Misschien dat om technische reden daarom de rouwrand zwart is. Het is ook een kindje, dat iets ouder is geworden dan de drie voorafgaanden. Zij werd geboren te Steenberg en op 21 augustus 1921 en overleed, 7½ jaar oud, te Moerstraten op 19 december 1928. Het versje op de achterzijde is een variant van Vondel's 'Constantijntje': Lieveelingen, waarom schreit gij? Waarom weent gij op mijn lijk? Boven leef ik, boven zweef ik, Engeltje van 't Hemelsrijk. En ik blink er en ik drink er, 't Geen de schenker aller goeds, schenkt de zielen, die daar krielen, dartel van veel overvloeds.

Godvruchtig aandenken aan
CORNELIA CATHARINA
 dochtertje van **ANTOON DE WEERT**
 en **JOANNA ANTONETTA SCHUURBIERS,**
 geboren te *Steenbergen* 15 juni 1926
 overleden te *Moerstraten* 7 januari 1928.

In ons hofken stond te geuren
 't Lieve roosje fijn en teër
 Met zijn reine en frissche kleuren
 En wij minden het zoozeer.
 Maar een engel kwam gevlogen
 En hij plukte ons bloemken af
 En ons nat bekreten ooggen
 Zagen enkel nog..... een graf.
 En van verre riep ons de Engel
 'Wijl hij was in volle vaart
 'k Plukte 't roosje van zijn stengel
 Want het was te schoon voor d'aard.
 Vader, Moeder, Broërs en Zusjes
 Zoo gij dient uw God en Heer
 Ziet gij, met een glans omgeven
 Mij, uw roosje uit 't hofken weer.

Bij C. M. Goossens, R. K. Koster, Moerstraten

Ter nagedachtenis
 van onze kleine

INGRID

dochtertje van

GERARDUS VAN WILLEGEM

en

ANNIJ DEN RONDEN

geboren 29 mei 1952 te Heerle, gedoopt en
 gevormd en overleden in het ziekenhuis
 „Charitas” te Roosendaal 26 april 1958.

Om den hemel te versieren

plukken Engelen hier op aard,
 nu een bloemke, dan een takke
 tot er een ruiker is vergaard.

Vrolijk geurend, fleurig, kleurig,
 God een prachtig liefdeblik.

prijkt die ruiker eeuwig boven
 onverwelkt, in 't hemelrijk.

Twee zo reine, lieve bloemen
 bloeiden in ons hofke schoon.....

God nam 't tweede liet ons 't eerste.

als een parel aan ons kroon!

't Was ons leven! Mocht het blijven.....

Neen, het ging naar d'eeuwigheid

Heer. Gij vraagt dit grote offer

Jezus, wees gebenedijd!

Adr. Nieuwhaas — Koster — Heerle

De prentjes van Cornelia Catharina de Weert en Ingrid van Willegen.

+

Bid voor de ziel van zaliger

PETRONELLA

VAN DE KASTEEL,

geboren te *Steenbergen* 21 Augustus 1921

en overleden te *Moerstraten*

19 December 1928.

Lievelingen, waarom schreit gij?

Waarom weent gij op mijn lijk?

Boven leef ik, boven zweef ik,

Engeltje van 't Hemelsrijk.

En ik blink er en ik drink er,

't Geen de Schenker aller goeds

Schenkt de zielen, die daar krielen,

Dartel van veel overvloeds.

Bij C. M. Goossens, R. K. Koster, Moerstraten

Het prentje en de foto van Petronella van de Kastele.

Bid voor de Ziel van Zaliger

LEONARDUS MARINUS PETRUS MARYNISSEN

Zoontje van

**Adrianus Petrus Marynissen en
Elisabeth Cools**

geboren te Heerle 27 Maart 1933 en overleden
17 April 1944 in het Gasthuis Caritas te
Roosendaal gesterkt door de H. Sacramenten
der Stervenden.

Hij werd door God weggenomen, opdat de
boosheid zijn verstand niet zou bederven of
de wereld zijn vlekkelooze ziel niet zou be-
smetten. Wijsheid 4, 2.

Omdat het leven der heiligen niet langer op
aarde maar in den hemel wordt voortgezet,
is er reden om te treuren, dat hij ons zoo
vroeg is ontruikt. Wij moeten ons echter
troosten, wijl hij tot een beter leven is over-
gegaan. H. Ambrosius

Nadat hij als misdienaar onder de H. Mis
zoo dicht bij Jezus geweest is, is hij nu voor
eeuwig voor Gods troon in den hemel, ge-
nietend de eeuwige aanschouwing van God.
Liefste moeder, broer en zusjes, voor mij steeds
zoo goed, ik zal, nu ik met vader bij Jezus
ben, steeds voor u bidden en vragen dat wij
eens allen samen in den hemel God mogen
loven voor altijd.

J. Tholhuijsen Koster Wouw K. 1961.

K 1671

TER GEDACHTENIS AAN ONS EERSTE KINDJE

PETERTJE

zoontje van

Antonius Franken en Petronella van Bavel

geboren te Bergen op Zoom 16 Aug.
1947 en overleden te Bergen op Zoom
18 Augustus 1947

Begraven te Moerstraten 20 Aug. 1947

O Jesu, het zielen dat
Gij ons geschonken had
Als echtelijken zegen;
Hoe is het uit onzen schoot
Zo schielijk door de dood,
gerukt en weggedreven.

De dood en kent geen leed
Zij zeisent; immer wreed
En zonder mededongen;
Geen troost en wete ik geen;
Gij Jesu, zult alleen
Gij kunt ons tranen drogen!

(Guido Gezelle)

De gedachtenisprentjes van Leonardus Marinus Petrus Marynissen en Petertje Franken.

Veel recenter en daardoor ook anders van uitvoering is het bidprentje van **Ingrid van Willegen**, dochtertje van Gerardus van Willegen en Annij den Ronden. Zij werd geboren op 29 mei 1952 te Heerle en overleed in het ziekenhuis Charitas te Roosendaal op 26 april 1958. Een rouwrand ontbreekt geheel. De voorzijde bevat een afbeelding met drie engeltjes. Het middelste wijst omhoog, terwijl de twee anderen een afgeplukte bloem in de hand houden. Om deze tekening is in lichtpaars een dun rouwrandje afgebeeld. De tekst op de achterzijde bestaat weer uit een gedichtje.

Het prentje van de elfjarige **Leonardus Marinus Petrus Marynissen**, het zoontje van Adrianus Petrus Marynissen en Elisabeth Cools past helemaal in de gangbare mode vanaf de jaren 1940. Een prentje met een blauwe rand en afbeelding in geel en beige aan de voorzijde waarop twee kinderen met vogels spelen en een derde kind dat door Christus in de richting van die spelende kinderen wordt geleid. Het prentje komt uit de reeks van Ars Catholica uit Leiden en werd getekend door Cor Roest. Leonardus werd op 27 maart 1933 in Heerle geboren en overleed in het Gasthuis Charitas in Roosendaal op 17 april 1944. Uit de tekst kunnen we opmaken dat hij misdienaar in de kerk in Wouw is geweest.

Het gedachtenisprentje van **Petertje Franken** uit Moerstraten is een stuk somberder. Dat komt vooral door de grove, grijze ondergrond van de afbeelding aan de voorzijde. De kleine Jezus staat er op afgebeeld met wat schaapjes. Het zoontje van Antonius Franken en Petronella van Bavel werd op 16 augustus 1947 in Bergen op Zoom geboren en overleed al twee dagen later. Hij werd in Moerstraten begraven. De tekst op het prentje bestaat uit een gedicht van Guido Gezelle.

Pauline Maria van Woerkom overleed op 5 november 1948 in Wouw. Zij was toen net twee jaar, want op 19 juli 1946 was ze in Nijmegen geboren. Ze was een dochtertje van architect Alphons van Woerkom en van Adriana van Berghem. Op de voorzijde van haar prentje zien we hoe een kindje naar de hemel gaat waar het door Maria en het kindje Jezus wordt opgenomen. De afbeelding is van Kunst Adelt uit Maastricht. De rand om

TOT GEDACHTENIS AAN

Pauline Maria

dochtertje van

ALPHONS VAN WOERKOM

en

ADRIANA VAN BERGHEM

geboren te Nijmegen 19 juli 1948 en
overleden te Wouw 5 November 1948.

Hoe zijt gij ons ontvlucht,
Gij kleine troostverschafter,
De blijdschap van ons huis,
Het licht van onze baan?

Hoe zijt gij ons ontroofd;
Wie, onbarmhartig, gaf er
Uw plaatske rond den haard
Te vinden ledig staan?

O God, Gij zijt te goed,
Opdat men 't U zou wijten.
O Vader, duizendmaal
Gezegend zij Uw Naam!

Maar zend ons sterkte toe;
En om den plicht te kwijten
Der christne droefheid, maak
Ons lijdend hart bekwaaam!

J. Borghouts, Koster Wouw

TER GEDACHTENIS AAN

DINI MOERKENS

dochtertje van

PETRUS MOERKENS

en

MARIA VAN OVERVELD

geboren te Wouw 6 oktober 1947 en
aldaar overleden door een noodlottig ongeval
21 april 1956 voorzien van het H. Oliesel

Schuld'loze kleine, wier sneeuwblanke ziel
Nooit nog door zonde belaagd,
Van 't kinderlijk spel naar hierboven gegaan,
Zo vroeg reeds uw God hebt behaagd.

Enke minuten . . . en 't dartele kind
Zo vrolijk, zo speels en zo blij
Vloog van deez' donkere, droevige aard
Naar de jubelende Engelenrei.

Weent niet, o dierberen, 't is God die het wil
Zijn Vaderhart mint u zo teer,
Hebt g'al een kindeke minder in huis
Bij God is er een Engeltje méér.

Pauline van Woerkom en Dini Moerkens overleden enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog.

†
Ter nagedachtenis aan

MARIA PETRONELLA ADRIANA

dochtertje van

PETRUS ADR. WILH. DE WEERD

en

WILHELMINA ADRIANA JANSEN

Ons Marianneke werd geboren te Moerstraten op 27 november 1965 en overleed te Bergen op Zoom op 28 mei 1973. Zij ontving het H. Sacrament van het Vormsel op haar sterfbedje.

Lieve papa, mama en broertje, wat hebt u veel voor mij gedaan en veel zorgen gekend. Ik was nog te klein om dat goed te begrijpen, maar ik heb altijd mijn best gedaan om erg lief en dankbaar te zijn. Weest niet zo bedroefd, want ik ben gelukkig bij Jezus. Denkt maar heel dikwijls aan het mooie woord uit de Bijbel: „Zolang als ik bij u was, was ik er door Gods wil, zegent Hem en zingt Hem lof”. (Tob. XII).

Uw deelname bij dit zo droevig heengaan was voor ons een grote troost.
Wij danken u van harte.

FAMILIE DE WEERD-JANSEN

†
Ter gedachtenis aan onze lieve dochter Elly

ELISABETH DIMPHINA JOANNA

MARIA DEKKERS

geboren te Steenberg 1 april 1960, door een noodlottig ongeval overleden te Steenberg 29 september 1972.

Wat zijn Gods beschikkingen toch ondoorgrondelijk. Het jonge leven van Elly, de eerste vrucht van onze liefde, zij, die zo veel belofte voor ons inhiel, werd zo plotseling afgebroken.

God, wij weten, dat tegenslag, verdriet en pijn onvermijdelijk zijn op deze aarde.

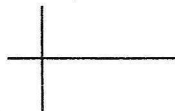
Leer ons begrijpen, dat zelfs het ergste leed niet voert ten ondergang, maar leidt naar U.

Lieve vader en moeder, broertjes en zusje, opa en oma, ik had nooit kunnen vermoeden, dat ik van u zou heengaan zonder afscheid te mogen nemen. Troost u met het schriftwoord: „Mijn vader en moeder heb ik verlaten maar de Heer heeft mij opgenomen”.

Ik ben U dankbaar voor alles, wat gij voor mij zijt geweest. Blijft voor mij bidden.

Moge Elly bij God gelukkig zijn en op ons allen wachten.

De prentjes van Marianneke de Weerd en Elly Dekkers.

Gedachtenis aan

ANNELIESJE AARTS

Geboren 4 maart 1972 te Moerstraten.
Door de Hemelse Vader
in Zijn eeuwige vreugde opgenomen
op 10 november 1979.

—
Droog je tranen, lieve ouders,
wil niet schreien over mij;
ik, jullie kindje, speel met vreugde in
de hemel
heel blij levend in de feestelijke Engelen-
rei.

Jezus in de hemel
zond zijn engel naar de aard.
Deze nam mij met zich mede
en zo vlogen wij samen ten Hemelvaart.

Hier bid ik nu voor U allen
„onze Here Jezu zoet,
dat Hij eenmaal jullie allen
in mijn vreugde delen doet”.

Voor uw belangstelling en medeleven be-
toond na het plotseling overlijden van
ons lieve dochtertje en zusje, betuigen
wij U onze oprechte dank.

P. J. Aarts
D. M. C. Aarts-Sebregts
broers en zusters.

Moerstraten, 14 november 1979.

In 1979 overleed in Moerstraten Anneliesje Aarts.

†
Ter nagedachtenis aan
JOHANNES CORNELIS MARIA

zoon van

Petrus Joh. C. van Bavel
en

Maria Joh.a Dekkers

Hij werd geboren te Wouw 25 juli 1962 en
overleed door een noodlottig ongeval
te Hoogerheide 24 augustus 1973.

„Gij hebt mij om mijn onschuld opgenomen en
mij bevestigd voor Uw Aanschijn" (psalm XL-13)
O, God, hoe ondoorgroendelijk zijn Uw beslis-
singen, hoe onnaspeurlijk Uw wegen. Al begrij-
pen wij niet het waarom en hoe, toch buigen wij
het hoofd en aanvaarden wij dit pijnlijk offer van
ons dierbaar kind in de morgen van zijn jonge
leven, dat Jan zo blij en speels mocht doorbren-
gen in ons gezin.

Lieve vader en moeder, broer en zusjes en goe-
de oma, ik ben bij God. Nu pas kan ik dankbaar
beseffen wat u voor mij hebt betekend. Weest
niet bedroefd want ik ben gelukkig en ik bid
voor jullie.

„O, Heer, laat allen, die in uw liefde ontslapen
zijn het geluk en de vrede delen met de Maagd
Maria en alle heiligen. Help ons in uw barmhar-
tigheid".

Het prentje van Jantje van Bavel uit Moerstraten.

het prentje is in een lichtblauwe tint gedrukt. Op de achterzijde staat een gedichtje dat vooral bestemd is om de ouders troost te verschaffen.

Van dezelfde uitgever is het prentje met een meisje dat in de hemel door engeltjes wordt opgenomen. Dit gedachtenisprentje is van **Dini Moerkens** die op 6 oktober 1947 in Wouw geboren werd en door een noodlottig ongeval om het leven kwam op 21 april 1956. Deze negenjarige dochter van Petrus Moerkens en Maria van Overveld kwam om het leven tijdens een brand in het ouderlijk huis in de Roosendaalsestraat. Ook hier geen bijbelteksten maar een gedichtje waarin de onschuld van het kindje wordt bezongen en de achterblijvende troost en moed wordt ingesproken.

Ook het dorp Moerstraten werd verschillende keren opgeschrikt door het onverwacht sterven van kinderen. In de jaren zeventig gebeurde dat minstens vier keer. Op 29 september 1972 kwam **Elly Dekkers** op twaalfjarige leeftijd bij een ongeval in Steenberghe om het leven. **Marianneke de Weerd** was zeven jaar toen ze in het ziekenhuis in Bergen op Zoom overleed. **Jantje van Bavel** kwam in Hoogerheide tijdens het schoolzwemmen om het leven op 24 augustus 1973 toen hij net elf jaar was geworden en tenslotte vonden we nog het gedachtenisprentje van **Anneliesje Aarts** die in Moerstraten op 10 november 1979 overleed toen ze zeven jaar was.

Stuk voor stuk zijn het treurige zaken, die ouders en familieleden nooit vergeten. De tijd heelt alle wonden, maar dat geldt zeker niet waar het het verlies van een kind betreft. Vaak lijkt het wel of de tijd het verdriet versterkt. Wij kunnen daarom lezers alleen maar aansporen om ouders en families die een kind verloren extra te steunen om dit verlies, ook na jaren, te helpen dragen.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

